

Tema 7. Børneenheden

Titel	Børneenheden
Initiativets formål	<p>I Familieretshuset får barnet sin egen indgang – børneenheden – som, når sagen starter, primært har fokus på barnets trivsel og barnets bedste i processen. Barnet skal opleve, at kontakten med systemet begrænses til en eller meget få personer, og at en eventuel direkte inddragelse i sagen koncentrerer. Dette gælder særligt de sager, hvor barnet er allermest udsat. Men også i sager, hvor forældrene med lidt hjælp fra systemet bliver enige om en løsning, vil der være behov for fokus på barnets trivsel.</p> <p>Samtidig understøtter etableringen af en børneenhed det grundlæggende princip i lovgivningen om, at barnets perspektiv altid skal inddrages i en sag om barnet. Afgørelser om hvem, der skal have forældremyndigheden, hvor barnet skal bo eller hvilken kontakt, der skal være til en forælder, har stor betydning for barnets liv, og det er derfor afgørende, at barnet inddrages, så dets perspektiv og eventuelle synspunkter kan komme til udtryk. Dette kan ske ved samtaler med barnet, børnesagkyndige undersøgelser eller på anden måde, der belyser barnets perspektiv.</p> <p>Etableringen af børneenheden er en styrkelse af barnets stemme og barnets deltagelse i processen, bl.a. gennem nye redskaber og ved at sikre, at barnets oplyses om, hvilke rettigheder det har, og hvilke muligheder der er for hjælp og støtte i processen.</p> <p>For at kunne imødekomme det enkelte barns behov for støtte og kunne understøtte inddragelsen af barnets perspektiv i sagen vil der i børneenheden være forskellige redskaber og tilbud: kontaktpersonordning, rådgivning, samtaler, ret til bisidning, børnegrupper og en rådgivningslinje rettet mod børn.</p> <p>Børneenhedens indsats for børnene skal også ses i sammenhæng med Familieretshusets overordnede målsætning om at styrke forældrenes samarbejde. De redskaber og støttende tiltag, der anvendes, har således det til fælles, at de skal styrke både voksnes og børns evne til at håndtere den situation, familien er i. Der vil således være overlap og synenergier mellem redskaberne, og de vil kunne anvendes i forskelligt samspil.</p> <p>Tilrettelæggelsen af opgavevaretagelsen skal ske under hensyn til ønsket om at begrænse barnets kontakt med systemet til så få personer, som muligt.</p> <p>I forhold til sager, hvor der er bekymring for barnets trivsel, kan der være behov for at følge barnet efter, at sagen er afsluttet. Dette kan fx ske gennem prøveordninger med efterfølgende opfølgning i Familieretshuset for at vurdere, om barnet trives med den fastlagte ordning for fx samvær. I de røde sager rummer samarbejdet med det kommunale system en naturlig overgang til dette system med henblik på at følge barnets trivsel. Men også i sager i grønt eller gult spor kan der være behov for opfølgning i forhold til et barn, der ikke trives, fx ved at kommunen underretter Familieretshuset, der så kan tage sagen op af egen drift. Der henvises til tema 8 Samarbejde og koordinering mellem Familieretshuset og de sociale myndigheder.</p> <p>Etableringen af en særskilt børneenhed, der alene fokuserer på børnenes behov for støtte, vil samtidig skabe rum og behov for løbende metodeudvikling i enheden af de forskellige tilbud, fx afprøvning af nye metoder og tilgange i forhold til inddragelse af barnet eller videreudvikling af eksisterende indsatser, herunder anderledes anvendelse af eksisterende redskaber.</p> <p>Notatet beskriver, hvordan barnet mødes og støttes i et nyt familieretligt system (etab-</p>

	<p>lering af en særlig børneenhed i Familieretshuset). Der er i beskrivelsen taget højde for eksisterende tilbud, der har vist sig at være af værdi for børn, som oplever et brud i familien.</p>
<p>Beskrivelse af initiativet</p>	<p>Børneenheden har tilbud til alle børn, hvis forældre ikke lever sammen – uanset om forældrene har henvendt sig til Familieretshuset eller ej. Alle børn vil således kunne benytte sig af enhedens åbne tilbud, fx barnets initiativret eller muligheden for at ringe til en rådgivningslinje.</p> <p>Børneenhedens tilbud varierer alt efter barnets behov for støtte. For nogle børn vil mødet med systemet begrænse sig til et enkelt opkald til rådgivningslinjen, der vil kunne hjælpe barnet videre fx i forhold til udnyttelse af initiativretten. Andre børn oplever forældre med et meget højt konfliktniveau eller sociale udfordringer og vil derfor have behov for særlig støtte i form af en fast kontaktperson.</p> <p>Ved tilrettelæggelsen af forløbet for det enkelte barn, skal der tages et særligt hensyn til, at barnet oplever kun at møde én eller få personer, også hvis sagen skifter spor undervejs. Samtidig vil barnet ved benyttelsen af åbne tilbud, såsom børnegrupper, også her kunne møde den eller de medarbejdere, som barnet tidligere har haft kontakt med.</p> <p>Børneenhedens tilbud om støtte er rettet mod alle børn, hvor der verserer en sag – uanset om sagen er grøn, gul eller rød. Det vil dog kun yderst sjældent være relevant med individuel støtte til børn, hvor forældrene blot har fået registreret en aftale i det grønne spor, og de børn, som vil have behov for individuel støtte, vil primært være børn, hvis forældre har en sag i enten gult eller rødt spor.</p> <p>Der tages ved tilrettelæggelsen af børneenheden afsæt i, at børnene i ca. halvdelen af forældreansvarssagerne er under 6 år, og at en del af børneenhedens tilbud er mindre relevante for de helt små børn. Et mindre barn, som er særligt udsat eller mistrives på grund af forældrenes konflikt, vil skulle hjælpes på anden vis, fx ved at kommunen yder pædagogisk støtte i hjemmet.</p> <p><i>Kontaktperson</i></p> <p>Barnet kan få en fast kontaktperson fra Familieretshuset, som følger det gennem forløbet. Muligheden vil være rettet mod alle børn, men må forventes at være særlig relevant i forhold til børn i det røde spor, da de er særligt udsatte og derfor har behov for særlig støtte. Det forudsætter ikke samtykke fra forældrene at tildele barnet en kontaktperson i tilfælde, hvor Familieretshuset vurderer, at denne form for støtte er nødvendig for barnet.</p> <p>Kontaktpersonen sætter barnet først og har fokus på barnets behov, og er den person barnet kan ringe til med konkrete spørgsmål, og når sagen – forældrenes uenighed - er svær at håndtere. Kontaktpersonen skal også forberede barnet på processen og give barnet støtte i forløbet.</p> <p>Børneenhedens almindelige forpligtelse til at underrette kommunen om børn, der har behov for støtte, vil være naturligt forankret hos kontaktpersonen.</p> <p><i>Rådgivning til barnet, herunder rådgivning i forbindelse med udnyttelse af initiativret</i></p> <p>Barnet kan have behov for rådgivning for at håndtere sin situation som følge af forældrenes konflikt. Rådgivningen giver barnet mulighed for at tale i fortrolighed. Dette er ikke mindst relevant for de mest udsatte børn i de komplekse sager, hvor rådgivning vil være et naturligt element i kontaktpersonens opgavevaretagelse.</p>

Dertil kommer, at det vil være muligt at inddrage barnet i fx rådgivning til forældrene i det gule spor. Erfaringer viser, at inddragelsen af barnet kan bidrage til at flytte forældrenes fokus fra deres indbyrdes uenigheder til fælles løsninger, der kan hjælpe deres børn. Inddragelsen af barnet i en rådgivning med forældrene kan også give barnet viden om, de aftaler, som forældrene har indgået. Det er vigtigt at understrege, at en rådgivning af familien som helhed m.v. ikke må føre til ansvarliggørelse af barnet.

Barnets initiativret, dvs. barnets selvstændige ret efter forældreansvarsloven til at kontakte det familieretlige system, styrkes med etableringen af børneenheden. Dette sker ved, at et barn, der henvender sig til enheden og ønsker at udnytte sin initiativret, altid mødes med tilbud om rådgivning med en børnesagkyndig. Hertil kommer, at det med Familieretshusets øgede fokus på konflikthåndtering vil være relevant at etablere en opfølgende rådgivning med barnet og forældrene for at begrænse konfliktpotentialer og skærme børnene mod et egentligt sagsforløb.

Formålet er, at de børn, der gør brug af retten – og for hvem initiativretten kan være den eneste måde at komme til orde om egen situation – skal opleve, at deres behov for vejledning og støtte bliver mødt på en relevant måde. Oftest vil der være tale om de mest udsatte børn.

Børneenheden skal oplyse børn om deres rettigheder, herunder om initiativretten.

Samtaler

Når barnets perspektiv skal belyses ved direkte inddragelse af barnet, indkaldes barnet til en samtale.

Samtalerne varetages af børneenheden og afholdes altid af en børnefaglig medarbejder med særlige forudsætninger for at gennemføre samtalen. I de sager, som skal afgøres i Familieretten, skal der ved tilrettelæggelsen af samtalen/samtaleforløbet tages højde for, at dommeren vil kunne ønske, at barnet indkaldes til en samtale under sagens behandling i retten. Samtalerne skal derfor tilrettelægges sådan, at barnet ikke oplever, at et samtaleforløb er rettet mod flere forskellige myndigheder. Det vil efter omstændighederne kunne ske ved at udskyde en eventuel mere sagsoplysende samtale til sagens behandling i retten og i stedet have fokus på barnets trivsel i samtaler og kontakt med barnet under sagens behandling i Familieretshuset. En samtale i regi af Familieretten vil blive gennemført af børneenheden og om muligt af barnets kontaktperson, hvis barnet har en sådan. Vurderes det nødvendigt at gennemføre en samtale med barnet både i Familieretshuset og i Familieretten, vil det være den samme børnefaglige medarbejder, som gennemfører samtalen.

Et vigtigt fokus vil være, at samtalen tilrettelægges og forberedes sådan, at den foregår på en tryk og tillidsvækkende måde for barnet. Under hensyn hertil kan samtalen med barnet gennemføres som et samtaleforløb. Dette skal sikre, at barnet er bedre forberedt på samtalen, at der er den nødvendige tid til at tale, og efter behov mulighed for en opfølgning, fx fordi barnet har behov for at forstå, hvad en aftale eller afgørelse om barnet nærmere indebærer, eller fordi forældrene skal forstå barnets behov. Forberedelse af forældrene på samtalen styrkes ved, at forældrene tilbydes et forudgående møde, hvor den medarbejder, der skal gennemføre samtalen, kan vejlede forældrene, så de sættes i stand til at forberede barnet bedst muligt forud for samtalen.

Bisiddere og bisidderordning

Børn der kaldes til samtale i Familieretshuset vil ofte føle sig klemt mellem deres forældre og være bekymrede over at skulle deltage i samtalen. Det kan derfor være

en god støtte for barnet at have en voksen med til samtalen, fx en person i barnets netværk, sådan at der skabes bedre mulighed for at imødekomme barnets behov.

Bisidderen skal kunne klæde barnet godt på til samtalen og støtte barnet under samtalen, ligesom bisidderen efter samtalen, og en eventuel afgørelse, kan tale med barnet.

Børns adgang til en bisidder i en familieretlig sag styrkes i det nye system, sådan at det på samme måde som efter serviceloven er en ret for barnet at få en bisidder med til en samtale i Familieretshuset. Familieretshuset vil dog – ligesom på det sociale område – i særlige situationer efter en konkret vurdering kunne beslutte, at barnet ikke kan have en bestemt person som bisidder eller efter omstændighederne ikke kan have en bisidder med.

Da der kan være tilfælde, hvor en af forældrene kan opleve det som en interessekonflikt, at bisidder er en voksen fra barnets netværk, videreføres muligheden for, at børn kan tilbydes en professionel bisidder fra Børns Vilkår's bisidderkorps i det nye system.

Familieretshuset skal i arbejdet med barnets trivsel og oplevelse af processen være opmærksom på at begrænse antallet af voksne omkring barnet. Ofte vil kontaktpersonen fra børneenheden kunne varetage den funktion, som bisidderen har.

Børnegrupper

Børn tilbydes børnegrupper, der sammensættes under hensyn til børnenes alder. Erfaringen viser, at børnegrupperne er et vigtigt holdepunkt for de børn, som benytter tilbuddet. De får mulighed for at vende tanker og følelser med andre skilsmissebørn og med professionelle rådgivere. Formålet er ikke at løse børnenes problemer, men at gøre det nemmere for det enkelte barn at leve med de udfordringer, som forældrenes brud giver.

Børnegrupperne ledes af erfarne børnefaglige medarbejdere, som er vant til at tale med børn om svære emner.

Tilbuddet er åbent, dvs. at det kan benyttes af alle børn – uanset om forældrene har en sag i Familieretshuset eller aldrig har været i kontakt med systemet.

Rådgivningslinje

Børneenhedens rådgivningslinje er særligt målrettet børn, hvis forældre er gået fra hinanden. Børn, som oplever, at det er svært, når forældrene går fra hinanden, mødes på rådgivningslinjen af en af Familieretshusets erfarne børnefaglige medarbejdere, som barnet anonymt kan tale med om de tanker og følelser, som barnet går rundt med i forbindelse med forældrenes brud.

Samtidig kan rådgivningslinjen fungere som en lettilgængelig indgang i forhold til barnets initiativret, så barnet ikke er nødt til at ringe flere forskellige steder hen.

Tilbuddet er åbent, dvs. at det kan benyttes af alle børn – uanset om forældrene har en sag i Familieretshuset eller aldrig har været i kontakt med systemet.

Helt praktisk kan der fx være tale om en vagtordning, hvor børneenhedens børnefaglige medarbejdere besvarer de opkald, der kommer i løbet af en dag, samtidig med at de varetager andre opgaver i børneenheden.